

Теорема на Клайнер

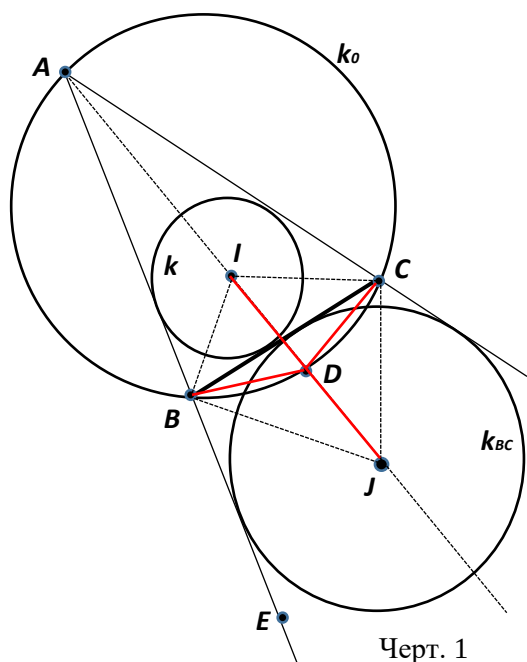
Румяна Несторова, Враца

Посвещавам на светлата памет на Слави Харалампиев

В темата е разгледана в теоретичен и приложен план теоремата на Клайнер, известна по-скоро като теорема за триъбеца. Част от разгледаните задачи са популярни, а други - по-малко известни, предложени са и задачи за самостоятелна работа с указания и насоки за решаване. Темата разширява и задълбочава знанията и уменията на учениците по темата «Вписани и описани многоъгълници».

Формулировка на теоремата:

Ако D е пресечната точка на ъглополовящата на $\angle A$ с описаната около $\triangle ABC$ окръжност k_0 , а I и J са съответно центровете на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност k и външно вписаната окръжност k_{BC} , допираща се до страната BC , то $DI = DB = DC = DJ$ (черт. 1).

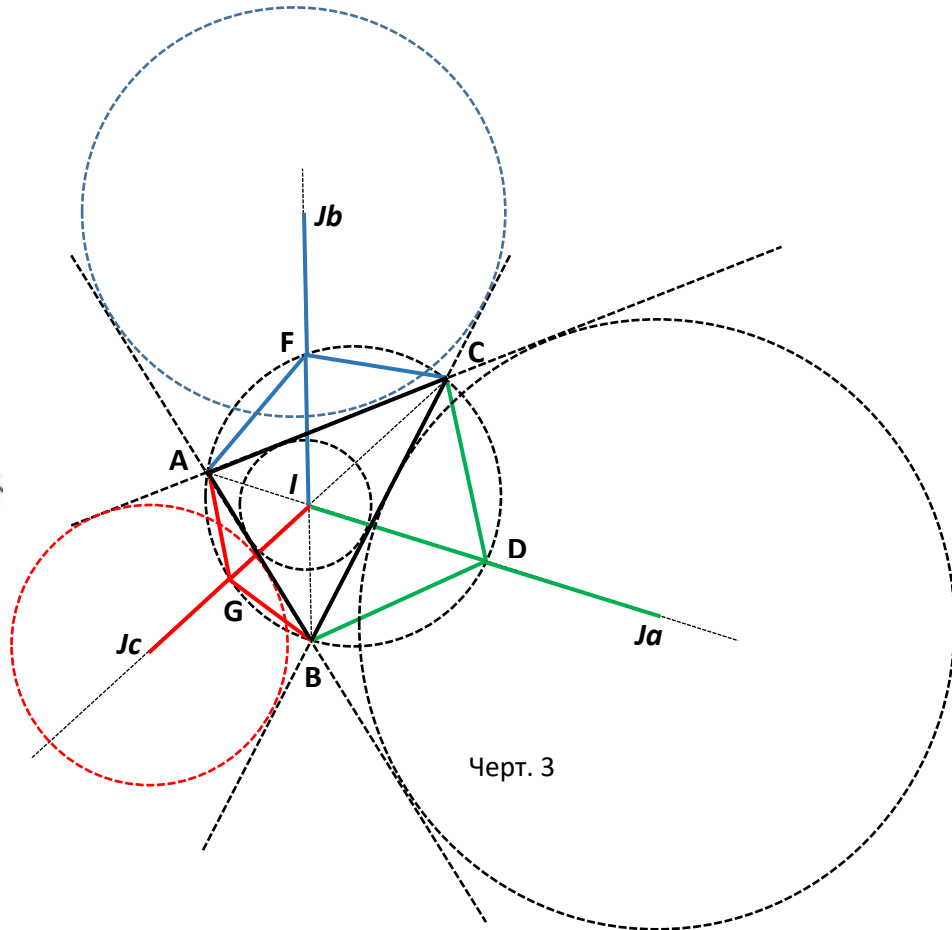
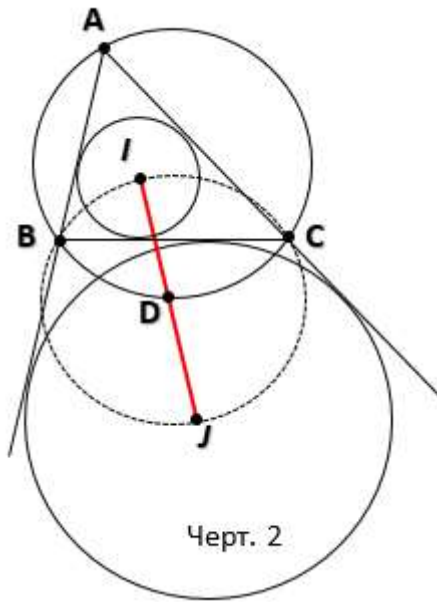

Теоремата е известна като теорема за триъбеца/трилистника, тъй като трите отсечки DI , DB и DC наподобяват триъбец (с дръжка отсечката DJ) или трилистник (отсечката DJ се явява негово стебло).

Доказателство: Нека $\angle A = \alpha$, $\angle B = \beta$ и $\angle C = \gamma$. Точка I – център на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност $\Rightarrow I = l_{\angle A} \cap l_{\angle B} \cap l_{\angle C}$. От $\angle BAD = \angle DAC = \frac{\alpha}{2} \Rightarrow DB = DC$ (1). За $\triangle ABI$ външният ъгъл $\angle BID = \frac{\alpha}{2} + \frac{\beta}{2}$, $\angle IBD = \angle IBC + \angle CBD$, но $\angle IBC = \frac{\beta}{2}$, а $\angle CBD = \frac{\alpha}{2}$, (вписан ъгъл) $\Rightarrow \angle IBD = \frac{\alpha}{2} + \frac{\beta}{2} \Rightarrow \angle BID = \angle IBD \Rightarrow DB = DI$ (2). Точка J – център на външно вписаната окръжност, допираща се до $BC \Rightarrow J = l_{\angle A} \cap l_{\angle CBE}$ (точка E лежи на продължението на AB). Означаваме $\angle JBE = \angle CBJ = \delta \Rightarrow \angle DBJ = \angle CBJ - \angle CBD = \delta - \frac{\alpha}{2}$. Но $\angle JBE = \angle AJB + \angle JAB$ (външен ъгъл за $\triangle ABJ$) $\Rightarrow \delta = \angle DJB + \frac{\alpha}{2} \Leftrightarrow \angle DJB = \delta - \frac{\alpha}{2} \Rightarrow \angle DBJ = \angle DJB \Rightarrow DB = DJ$ (3). От (1), (2) и (3) получаваме $DI = DB = DC = DJ$.

Изводи и обобщения:

1. Отсечката, съединяваща центровете на вписаната и външно вписаната за триъгълник окръжност, се дели от описаната около него окръжност на две равни части (черт.2), т. е. $DI = DJ$ (равенството е известно като **лема на Мансион**).
2. Точките I, B, C, J лежат на окръжност с център средата D на IJ (черт.2).
3. Тройното приложение на теоремата за точките $D = l_{<A} \cap k_0$, $F = l_{<B} \cap k_0$ и $G = l_{<C} \cap k_0$ е онагледено на черт. 3.

Задача 1: Разстоянието d между центровете на вписаната и описаната окръжност за даден триъгълник се определя по формулата $d^2 = R^2 - 2Rr$, където R е радиусът на описаната, а r - радиусът на вписаната окръжност (твърдението е известно като **теорема на Ойлер**).

Доказателство:

Нека $O_1D \perp AB (D \in AB)$ в $\triangle ABC$, $L = l_A \cap k_{\text{опис.}}$,

$M = LO \cap k_{\text{опис.}}$, $\{Q, P\} = O_1O \cap k_{\text{опис.}}$, където

O - център на $k_{\text{опис.}}$, O_1 - център на $k_{\text{впис.}}$ (черт.4).

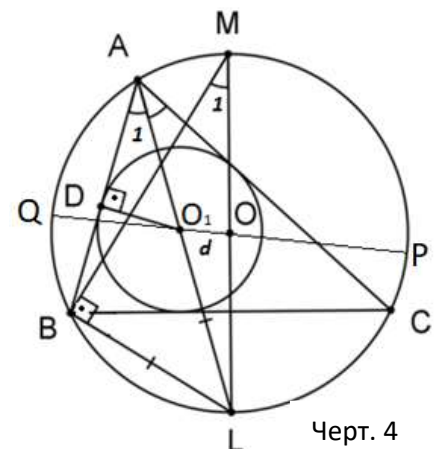
От $\triangle ADO_1 \sim \triangle MBL$ (I признак)

$$\Rightarrow \frac{AO_1}{ML} = \frac{DO_1}{BL} \Rightarrow AO_1 \cdot BL = ML \cdot DO_1 \quad (1).$$

Но съгласно теоремата за триъбеца $BL = LO_1$ (2).

Освен това $AO_1 \cdot LO_1 = QO_1 \cdot PO_1 = (R - d)(R + d)$ (3).

От (1), (2) и (3) следва $(R - d)(R + d) = 2Rr \Leftrightarrow d^2 = R^2 - 2Rr$.

Изводи:

1. Равенството $d^2 = R^2 - 2Rr \Leftrightarrow \frac{1}{R-d} + \frac{1}{R+d} = \frac{1}{r}$.
2. Равенството $d^2 = R^2 - 2Rr \Leftrightarrow (R-r)^2 = d^2 + r^2$.
3. От теоремата следва $R \geq 2r$ (**неравенство на Ойлер**), тъй като $d^2 = R^2 - 2Rr = R(R-2r) \geq 0$.

Задача 2: Ако R е радиусът на описаната окръжност на $\triangle ABC$, а r - радиусът на една от външно вписаните окръжности на този триъгълник, то разстоянието d между центровете на описаната и външно вписаната окръжност се определя по формулата $d^2 = R^2 + 2Rr$.

Доказателство:

Ако I - център на $k_{\text{опис.}}$, $D = l_C \cap k_{\text{опис.}} \Rightarrow ID \perp AB$ (черт.5).

Нека J - център на външно вписаната окръжност k_{AB} , допираща се до страната AB , $F = ID \cap AB$, $K = ID \cap k_{\text{опис.}}$.

Ако $JP \perp ID$ ($P \in ID$), то от теоремата на Питагор за правоъгълния $\triangle JPI \Rightarrow IJ^2 = JP^2 + IP^2$ (1).

От правоъгълния $\triangle JPD$ и теоремата на Питагор $\Rightarrow JP^2 = JD^2 - DP^2$ (2).

Но съгласно теоремата за триъбеца $JD = DB$ (3).

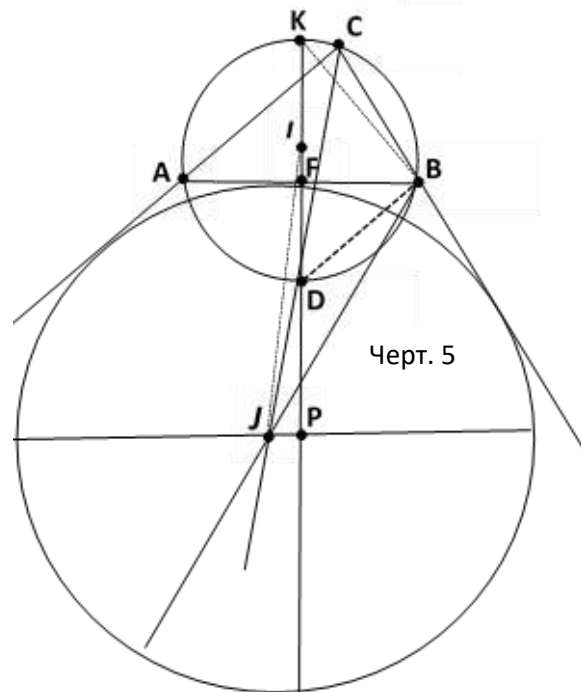
Освен това $IP = ID + DP$ (4).

От метрични зависимости в правоъгълния $\triangle DBK \Rightarrow DB^2 = KD \cdot FD = 2R \cdot FD$ (5).

От (1), (2), (3), (4) и (5) следва

$$\begin{aligned} IJ^2 &= JP^2 + IP^2 = JD^2 - DP^2 + (ID + DP)^2 = \\ &= DB^2 + ID^2 + 2 \cdot ID \cdot DP \Leftrightarrow d^2 = DB^2 + R^2 + 2 \cdot R \cdot DP \\ &\Leftrightarrow d^2 = KD \cdot FD + R^2 + 2 \cdot R \cdot DP = 2R \cdot FD + R^2 + 2 \cdot R \cdot DP = \\ &= 2R \cdot (FD + DP) + R^2 \Leftrightarrow d^2 = 2 \cdot R \cdot r + R^2 = R \cdot (R + 2r), \end{aligned}$$

тъй като $FP = r$ (r - радиус на k_{AB}).

Ще разгледаме няколко пострителни задачи, решими с теоремата, без да описваме подробно етапите на този вид задачи, с изключение на построението.

Задача 3: Нека O е център на описаната около $\triangle ABC$ окръжност k , O_1 - център на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност k_1 , O_c - център на външно вписаната окръжност k_c , допираща се до страната AB на $\triangle ABC$, l_c - ъглополовяща на $\angle ABC$ и $L = l_c \cap k$. При така въведените означения да се построи триъгълник по дадени точки:

- а) O, L, O_1 ;   б) O, L, O_c ;   в) O, O_1, O_c .

Упътване:

а) Описваме окръжност $k(O; OL)$. Върхът C на $\triangle ABC$ е пресечна точка на правата LO_1 и окръжността k . Върховете A и B лежат на окръжностите $k(O; OL)$ и $k_0(L; LO_1)$.

б) Свеждаме до условие а) като намираме точка O_1 , симетрична на O_c относно L .

в) Свеждаме до условие а) като намираме точка L , среда на O_1O_c .

Задача 4: Да се построи триъгълник по дадени страна c , срещулежащ на нея ъгъл γ и радиус r на вписаната окръжност.

За получаването на търсения $\triangle ABC$ последователно **построяваме**:

1. Отсечка $AB = c$, с което са построени върховете A и B на $\triangle ABC$;
2. Ъгъл $\angle MAB = \gamma$;
3. Права $p \perp A$, $p \perp MA$;
4. Симетралата S_{AB} ;
5. Точка $O = p \cap S_{AB}$;
6. Окръжността $k(O; R = OA = OB)$, описана около $\triangle ABC$;
7. Точка $L = S_{AB} \cap k$ - среда на дъгата $\widehat{AB}$, от която отсечката AB се вижда под ъгъл $180^\circ - \gamma$;
8. Права l на разстояние r от страната AB в полуравнината на AB , несъдържаща точката L ;
9. Окръжност $k_1(L; r_1 = LA = LB)$;
10. Центърът на вписаната окръжност $O_1 = l \cap k_1$;
11. Върхът $C = LO_1 \cap k$, страните BC и AC , с което $\triangle ABC$ е построен.

Задача 5: Да се построи **правоъгълен триъгълник** по дадени R и r – радиуси, съответно на описаната и вписаната окръжност.

Тази формулировка е **еквивалентна** на условието за построяване на **правоъгълен триъгълник** по дадени **хипотенуза c** и радиус r на вписаната окръжност.

Задача 5 можем да сведем до **задача 4** ($c = 2R$, $\gamma = 90^\circ$) или до **задача 3 а**), тъй като точка O е средата на $AB = 2R$; $L = S_{AB} \cap k(O; R = OA = OB)$; $O_1 = l \cap k_1$, където правата l е на разстояние r от AB в полуравнината на AB , несъдържаща точката L и окръжността $k_1(L; r_1 = LA = LB)$.

Извод за средата на дъгата $\widehat{BC}$ на описаната около $\triangle ABC$ окръжност, съдържаща върха A , ни дава следващата **задача 6**: Средата на дъгата $\widehat{BC}$ на описаната около $\triangle ABC$ окръжност, съдържаща върха A , е равноотдалечена от върховете B , C и центровете J_1 , J_2 на външно вписаните окръжности, допиращи се съответно до страните AB и AC (**външна теорема за триъгбеца/теорема на Мансион**).

Доказателство: AJ_1 и AJ_2 са външни ъглополовящи на $\angle BAC \Rightarrow \angle J_1AJ_2 = 180^\circ$ (черт. 6). Нека точка M е средата на J_1J_2 . Тъй като BJ_1 и CJ_2 са съответно външна и вътрешна ъглополовяща на $\angle ABC$

$\Rightarrow \angle J_1BJ_2 = 90^\circ$, но BM – медиана към хипотенузата в правоъгълния $\triangle J_1BJ_2 \Rightarrow BM = J_1M = MJ_2$ (1).

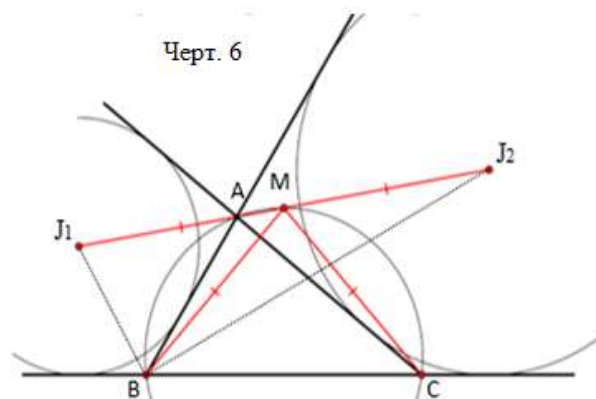
Аналогично се доказва, че $CM = J_1M = MJ_2$ (2).

От (1) и (2) следва $BM = CM = J_1M = MJ_2$.

$\angle MJ_1B = \angle MBJ_1 = 90^\circ - \frac{\gamma}{2} \Rightarrow \angle J_1MB = \gamma$ и

$\angle MJ_2C = \angle MCJ_2 = 90^\circ - \frac{\beta}{2} \Rightarrow \angle J_2MC = \beta$

$\Rightarrow \angle BMC = 180^\circ - (\beta + \gamma) = \alpha = \angle BAC \Rightarrow M \in k$, но $BM = CM \Rightarrow \widehat{BM} = \widehat{MC}$, т.е. M е средата на дъгата $\widehat{BAC}$.

Задача 7 (за самостоятелна работа): Ако височините в $\triangle ABC$ са $AN_1 \perp BC$ ($N_1 \in BC$), $BN_2 \perp AC$ ($N_2 \in AC$), $CH_3 \perp AB$ ($N_3 \in AB$) и точка $H = AN_1 \cap BN_2 \cap CH_3$ е ортоцентър, то докажете, че:

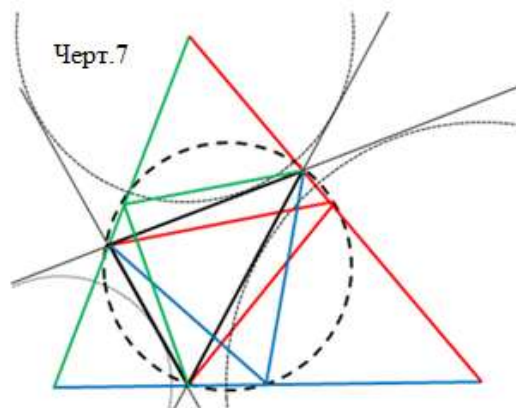
- Отсечките NN_1, NN_2, NN_3 и страните AB, BC, AC са съответно вътрешни и външни ъглополовящи на ортотриъгълника $\triangle H_1H_2H_3$.
- Средите на страните AB, BC, AC , петите на височините H_1, H_2, H_3 и средите на отсечките HA, HB, HC с краища ортоцентърът и всеки от върховете на триъгълника, лежат на една окръжност (описаната около $\triangle H_1H_2H_3$ окръжност).

Упътване:

- Използвайте знанията си за вписани ъгли и факта, че вътрешната и външната ъглополовяща на даден ъгъл са перпендикулярни.
- Приложете теоремата за триъбеца и теоремата на Мансион.

Обобщения:

- Тройното приложение на външната теорема за триъбеца е показано на черт. 7. (сравнете с чертежа в източник [3] и открийте допуснатата неточност в рис. 5).
- Описаната около ортотриъгълника окръжност е известна като окръжността на деветте точки, окръжност на Ойлер или окръжност на Фойербах за триъгълника.

Задача 8: Нека I е центърът на вписаната окръжност в неравнобедрения $\triangle ABC$. Докажете, че правите AB и AC отсичат равни хорди в описаната около $\triangle BCI$ окръжност.

Доказателство: AL ($L \in BC$), CF ($F \in AB$), BK ($K \in AC$) – ъглополовящи в $\triangle ABC$ (черт.8). Центърът на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност $I = AL \cap CF \cap BK$. Нека k_1 е окръжността, описана около $\triangle ABC$ и $O = AL \cap k_1$.

Съгласно теоремата за триъбеца $OI = OC = OB$

$\Rightarrow O$ е център на описаната около $\triangle BCI$ окръжност k_2 .

Ако $AC \cap k_2 = D$ и $AB \cap k_2 = E$, то

$OI = OC = OB = OE = OD = r_2$ (r_2 – радиус на k_2).

BK – $\angle$ ъглополовяща на $\angle ABC \Rightarrow$

$\angle EBI = \angle CBI = \frac{\beta}{2}$ (вписани ъгли) $\Rightarrow \widehat{IE} = \widehat{IC} = \beta$

$\Rightarrow \angle IOE = \angle IOC = \beta$ (централни ъгли)

$\Rightarrow \angle BEO = \angle DCO = \frac{\angle BAC}{2} + \beta = \frac{\alpha}{2} + \beta$ (външни ъгли).

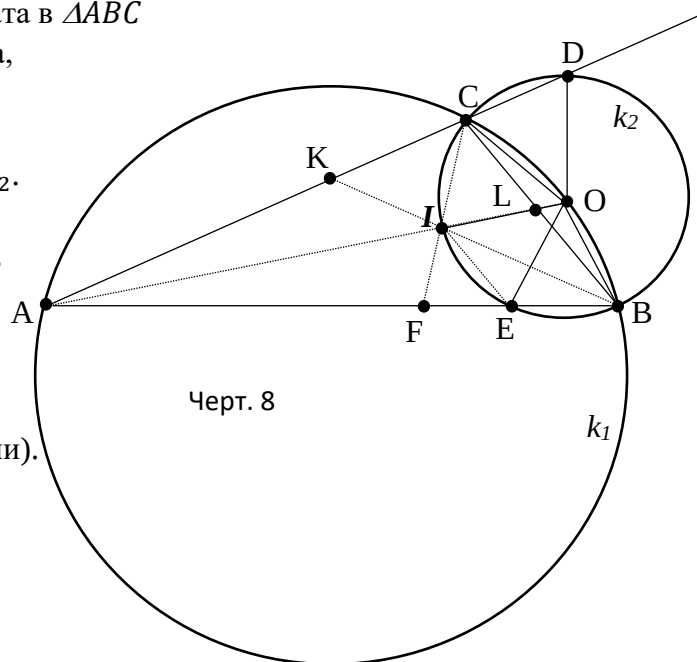
$\triangle COD \cong \triangle EOB$ (II признак), защото

1) $OC = OE = r_2$;

2) $\angle BEO = \angle DCO = \frac{\alpha}{2} + \beta$;

3) $\angle EBO = \angle CDO = \frac{\alpha}{2} + \beta$ ($OB = OE, OC = OD$).

Следователно $CD = BE$ (съответни страни).

Задача 9: Две окръжности k_1 и k_2 с радиуси 1 cm се пресичат в точките X и Y , разстоянието между които е също 1 cm. От точка C на едната окръжност са построени допирателните CA и CB към другата. Нека A_1 е втората пресечна точка на правата CB с първата окръжност. Намерете AA_1 .

Решение: От $XO_1 = YO_1 = XO_2 = YO_2 = 1$ следва, че XO_2YO_1 е успоредник

$$(a=b=1), \text{ откъдето } 2a^2 + 2b^2 = XY^2 + O_1O_2^2 \Leftrightarrow 2 \cdot 1^2 + 2 \cdot 1^2 = 1^2 + O_1O_2^2$$

$$\Rightarrow O_1O_2 = \sqrt{3} \text{ (черт.9). Нека точката } K = CO_2 \cap k_1, \angle BCO_2 = \angle ACO_2 = \delta.$$

Ако t е дължината на допирателната от O_2 към k_1 , то

$$KO_2 \cdot CO_2 = t^2 = O_1O_2^2 - r_1^2 \Leftrightarrow KO_2 \cdot CO_2 = \sqrt{3}^2 - 1^2 = 2. \quad (1)$$

$$\text{От правоъгълния } \triangle BCO_2 \text{ получаваме } \sin \delta = \frac{BO_2}{CO_2} = \frac{1}{CO_2}.$$

$$\text{От } \triangle KCA_1 \text{ получаваме } \frac{KA_1}{\sin \delta} = 2 \cdot r_1 = 2 \Leftrightarrow KA_1 = 2 \cdot \sin \delta = \frac{2}{CO_2} \quad (2)$$

(Синусова теорема). От (1) и (2) следва, че $KO_2 = KA_1$.

От теоремата за триъбеца следва, че A_1B_1 се допира до k_2 и нека да означим допирната точка с E .

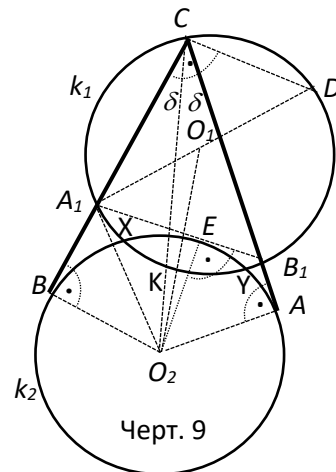
Със знанията за изучаваните видове ъгли последователно получаваме

$$\begin{aligned} \angle O_1A_1O_2 &= \angle O_1A_1B_1 + \angle B_1A_1O_2 = \angle DCB_1 + (90^\circ - \angle A_1O_2E) = \\ &= (90^\circ - 2\delta) + (90^\circ - \angle BO_2A_1) = 90^\circ - 2\delta + 90^\circ - \angle BO_2A_1 = \\ &= 180^\circ - (180^\circ - \angle BO_2A) - \angle BO_2A_1 = \angle BO_2A - \angle BO_2A_1 = \angle AO_2A_1. \end{aligned}$$

$\triangle O_1A_1O_2 \cong \triangle AO_2A_1$ (I признак), защото 1) $A_1O_2 = A_1O_2$ (обща);

2) $A_1O_1 = AO_2 = 1$ ($r_1 = r_2 = 1$); 3) $\angle O_1A_1O_2 = \angle AO_2A_1$ (по доказателство).

Следователно $AA_1 = O_1O_2 = \sqrt{3}$ (съответни страни).

Черт. 9

Задача 10: Лицето на $\triangle ABC$ е 1. Вътрешните ъглополовящи на $\angle BAC$, $\angle ABC$, $\angle BCA$ пресичат страните BC , AC , AB и описаната около $\triangle ABC$ окръжност съответно в точките L и G , N и F , Q и E . Правите EF , FG и GE пресичат ъглополовящите AL , CQ , BN съответно в точките P , M и R . Намерете площта на шестоъгълника $LMNPQR$.

Решение: Нека AL ($L \in BC$), CQ ($Q \in AB$), BN ($N \in AC$) – ъглополовящи в $\triangle ABC$, следователно центърът на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност $I = AL \cap CQ \cap BN$ (черт.10).

Нека k е окръжността, описана около $\triangle ABC$.

Съгласно теоремата за триъбеца $AF = FI$ и $AE = EI \Rightarrow$ точка P е среда на AI ($FE = S_{AI}$),

$$\text{откъдето } S_{\triangle PQI} = \frac{1}{2} \cdot S_{\triangle AQI} \text{ и } S_{\triangle PNI} = \frac{1}{2} \cdot S_{\triangle ANI}.$$

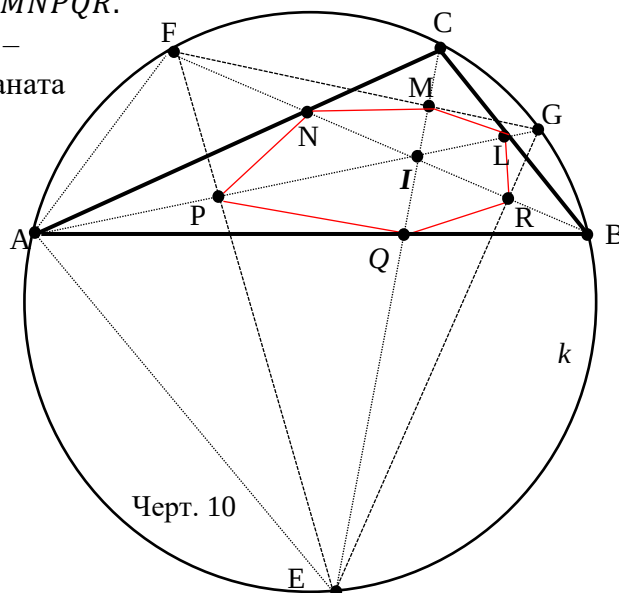
Аналогично се доказва, че точка R е среда на BI ,

$$\text{откъдето } S_{\triangle RQI} = \frac{1}{2} \cdot S_{\triangle BQI} \text{ и } S_{\triangle RLI} = \frac{1}{2} \cdot S_{\triangle BLI}, \text{ а}$$

точка M е среда на CI , откъдето

$$S_{\triangle MLI} = \frac{1}{2} \cdot S_{\triangle CLI} \text{ и } S_{\triangle MNI} = \frac{1}{2} \cdot S_{\triangle CNI}.$$

$$\text{Следователно } S_{LMNPQR} = \frac{1}{2} \cdot S_{\triangle ABC} = \frac{1}{2}.$$

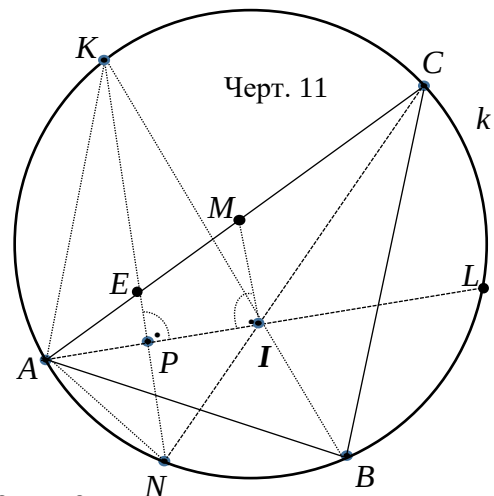

Черт. 10

Задача 11: Точка I е център на вписаната окръжност в $\triangle ABC$, точка M – средата на страната AC , а точка N – средата на дъгата $\widehat{AB}$ на описаната около $\triangle ABC$ окръжност, несъдържаща върха C . В какво отношение I дели CN , ако $\angle AIM = 90^\circ$?

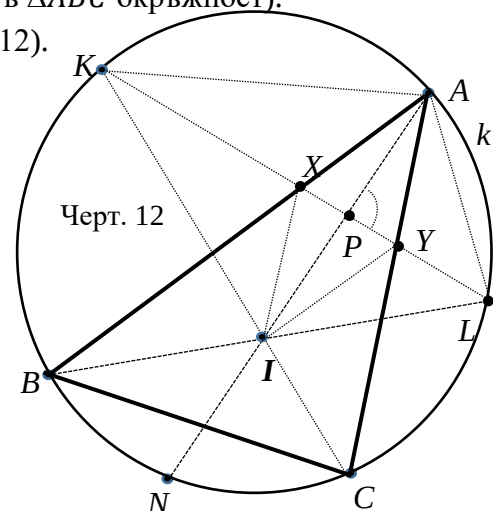
Решение: Нека k е окръжността, описана около $\triangle ABC$. Ако AL ($L \in k$), CN ($N \in k$), BK ($K \in k$) са ъглополовящите в $\triangle ABC$, то центърът на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност $I = AL \cap BK \cap CN$ (черт.11). Съгласно теоремата за триъгбеца $AN = NI$ и $AK = KI \Rightarrow$ точката $P = AI \cap KN$ е среда на AI и $KN \perp AI$, т.е. $KN = S_{AI}$. По условие $\angle AIM = 90^\circ \Rightarrow KN \parallel MI \Rightarrow AE = EM$ (PE – средна отсечка за $\triangle AIM$). От теорема на Талес и $AM = CM$ (по условие) следва $\frac{CI}{IN} = \frac{CM}{ME} \Leftrightarrow \frac{CI}{IN} = \frac{CM}{0,5AM} \Rightarrow CI : IN = 2 : 1$.

Задача 12: Правата, съединяваща средите на дъгите $\widehat{AB}$ и $\widehat{AC}$ на описаната около $\triangle ABC$ окръжност (несъдържащи съответно точките C и B), пресича страните AB и AC съответно в точките X и Y . Докажете, че $AXIY$ е ромб (I е център на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност).

Доказателство: Нека k е окръжността, описана около $\triangle ABC$ (черт.12).

Ако AN ($N \in k$), BL ($L \in k$), CK ($K \in k$) са ъглополовящите в $\triangle ABC$, то центърът на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност $I = AN \cap BL \cap CK$. Съгласно теоремата за триъгбеца $AL = LI$ и $AK = KI \Rightarrow$ точката $P = AI \cap KL$ е среда на AI ($AP = PI$ (1)) и $KL \perp AI$, т.е. $KL = S_{AI}$. Тъй като AP е височина и ъглополовяща в $\triangle AXY$, следователно $\triangle AXY$ е равнобедрен ($AX = AY$ (2)) и AP – медиана ($XP = PY$ (3)). От (1), (2) и (3) следва, че $AXIY$ е успоредник с равни съседни страни, т.е. ромб.

Задача 13 (за самостоятелна работа):

Ако $\triangle ABC$ е вписан в окръжността k , точките J_c и J_b са центрове на външно вписаните окръжности, допиращи се съответно до страните AB и AC , точката I – център на вписаната в $\triangle ABC$ окръжност, точките A'' , B' и C' – съответно среди на дъгата $\widehat{BAC}$ и дъгите $\widehat{AC}$ и $\widehat{AB}$ от окръжността k , несъдържащи другите върхове на $\triangle ABC$, то докажете, че:
 $\triangle J_b B' A'' \cong \triangle C B' A'' \cong \triangle A'' C' B \cong \triangle A'' C' J_c \cong \triangle B' I C' \cong \triangle B' A C' \cong \triangle C' A'' B'.$

Накрая искам да изкажа благодарност на Борислав Мирчев за покрепата и сътрудничеството при реализирането на разработката.

Литература:

- [1] Петров, К. (1984). Ръководство за решаване на задачи по математика, част първа (с.121-122, с.192-193). София: ДИ „Народна просвета”
- [2] <https://bg.wikipedia.org/wiki/Триъгбец>
- [3] https://ru.wikipedia.org/wiki/Лемма_о_трезубце
- [4] https://ru.wikipedia.org/wiki/Теорема_Эйлера_о_треугольнике
- [5] <https://artofproblemsolving.com/community/c6h2182192p16332082>
- [6] http://math.mosolymp.ru/upload/files/2020/other/1568/10/9_Lemma_o_trezubtse.pdf
- [7] http://www.problems.ru/view_problem_details_new.php?id=103934
- [8] https://ru.wikipedia.org/wiki/Центр_вписанной_окружности
- [9] [taskprob \(7\).pdf](#)